

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—, Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 32.

Sobota, 22. aprila 1933.

Leto VIII.

K letošnjemu prvemu maju!

Strokovna internacionala je izdala z ozirom na praznovanje prvega maja na organizirano delavstvo oklic, v katerem pravi med drugim:

Letošnji prvi maj bo praznovalo delavstvo v grenkem in resnem težkem času. Sicer je bil ta praznik dela vesel in navdušujoč ter opominjajoč k mednarodni solidarnosti.

Z bridkostjo se spominjamo zija-
jih ran, ki jih je povzročil nebrzdani
nacionalizem tisočim delav-
cev in njih organizirani skupnosti.
Obžalujemo žrtve, ki so padle, ali se
nahajajo v koncentracijskih taboriš-
čih. Nepopolno trpljenje je zajelo or-
ganizirani proletarijat po nekaterih
deželah, velika nevarnost grozi de-
lavstvu zopet po drugih deželah.
Opravičena nejevolja se zbujajo v vseh
onih, ki imajo še kaj čuta za človeč-
nost in pravičnost. Iz teh nastanejo
nove sile, ki bodo te strahove, kri in
sramoto pregnale.

Toda vse te žrtve ne smejo biti
zastonj. Te žrtve bodo proletarijat
zbudile k novemu boju; iz napak, ki
so povzročile ta poraz, se lahko mno-
go učimo. Prepripi v delavskem razre-
du, ki so rušili njih sile, se morajo iz-
trebiti s korenino. Vse ovire, ki zadr-
žujejo dejansko združitev vseh onih
sil, ki streme po svobodi in organizi-
ranem gospodarstvu, se morajo od-
straniti. Noben izgovor ali zavijanje
ne more opravičiti krivde, da se je s
porušitvijo enotnosti delavskih orga-
nizacij, obenem vzelo jim moč.

Prav nič pa nismo malosrčni ali
omahljivi glede nadaljevanja boja. Že
med vojnimi leti smo morali z bojaz-
nijo slutiti, da bo pretirani nacionali-
zem škodoval misli mednarodne soli-
darnosti. Toda iznova in pogumneje
kakor kdaj prej je nastopala misel de-
lavske solidarnosti in mednarodne
vzajemnosti v zavesti človeka in nov
svet se je jel razvijati. V tem duhu
mora naše gibanje, ki je prestalo že
vse drugačne preizkušnje, gledati v
bodočnost.

Naj le širi reakcija svojo oblast,
naj rabi silo, naj se vda domišljiji,
da je napravila demokraciji in eman-
cipaciji delavskega razreda konec en-
krat za vselej. To je velika samopre-
vara! To je samo zadnji plamen, ki je
švignil kvišku, onih političnih in go-
spodarskih sil, ki čutijo, da se je jelo
majati njih stoletja trajajoče gospod-
stvo.

Nemoteno hočemo nadaljevati pot,
ki smo si jo začrtali sami. Letošnji
prvi maj naj velja kot mednarodna
manifestacija za skrajšanje delavnika,
ki je kot akcija za pobijanje gospo-
darske krize nujno potrebno. To ak-
cija je treba vršiti s pospešenimi si-
lami dalje. Istotako je važna preskr-
ba dela po načrtu in ob primerni me-
narodni akciji. Slej ko prej je naš cilj,
da se izpremeni današnji družabni
red, ki je brez načrta in sloni samo
na profitu, v tej smeri, da se bo vršilo
gospodarsko življenje načrtoma. Mno-
go odločne sile in požrtvovanja bo
treba, da se zopet ugleda pot k temu
cilju. Treba je zastaviti v to akcijo
vse sile, ker je od teh odvisna usoda
delovnega razreda.

Težki časi so pred nami in mračna
je sicer najbližja bodočnost. Toda
delavstvo, njega vodilne sile bodo že
v tradiciji gibanja, v svojem prepriča-
nju in svoji veri zajemali odločnost in
silo, ki sta potrebni za premaganje
težkoč in za zmago nad nasprotni-
kom. Kljub neugodni dobi in kljub
trenutnim porazom bo vodila naša

Redukcija rudarjev po načelu profitarstva.

Zakaj je TPD reducirala rudarje?

Danes, ko so redukcije že napo-
vedane in ko vemo, kdo vse bo od-
puščen, šele lahko čisto mirno in ob-
jektivno povemo tudi vzrok teh re-
dukcij.

Ko so pred tedni vprašali zastop-
niki meščanskih listov pri TPD, za-
kaj namerava znova reducirati toliko
delavcev, jim je zastopnik družbe iz-
javil, da se je to že prej nameravalo
in da, če se še ni izvršilo, je bil vzrok
temu to, kjer je družba pričakovala,
da bo pri pogajanjih za nabavo pre-
moža državnim železnicam dobila več
naročil, v čemur pa sedaj žal ni
uspela.

Tako opravičuje družba svoj po-
stopok. Res je, da družba pri pogaja-
njih ni uspela, jasno je pa tudi, da,
četudi bi bila uspela, bi bila kljub
temu reducirala, čeprav morda ne to-
liko. Saj je vendar sam zastopnik
TPD že prej izjavil, da se mora v bo-
doče stalež delavstva tako urediti,
da bodo vsaj oni, ki še ostanejo za-
posleni delali toliko šihov, da se bo-
do mogli preživljati s svojim zasluž-
kom.

Tako bi nepoučeni človek na prvi
pogled res lahko mislil, da je družba
izvedla redukcije res samo zato, da
se vsaj en del delavstva pri njej eks-
stencno vzdrži.

Mi pustimo družbi, da se umiva,
kakor hoče, ali vendar to ji povemo
javno in odkrito, da se ne bo oprala,
dokler ne bo popravila krivice, ki
jo je prizadejala stotinam in stotinam
rudarjev. Da pa bodo javnost in tisti,
ki verujejo v humanost družbe, ve-
deli, zakaj se pri teh redukcijah gre,
ugotavljamo na podlagi seznama, ki
nam pove, kdo vse je bil reduciran,
da pri tem niso družbe vodili nobeni
socialni, temveč samo njeni materi-
jelni, profitarški obziri.

Kaj je razvidno iz liste reduciranih?

Prvič to, da so reducirani razen
par izjem samo kopači; drugič, da so
predvsem reducirani oni, ki so imeli
kopaško kategorijo na zunanjih obra-
tih in tretjič oni, kateri so se kot
kopači na produktivnem delu izka-
zali vsled izčrpanosti že za slabše.
Torej, da rekapituliramo: družba je
imela po njenih računih preveliko
število kopačev, kateri so ji bili pre-
dragi, in sicer prvič radi plače, dru-
gič radi socialnega zavarovanja in
tretjič pa radi stanovanja in depu-
tata.

Zagonetni razvoj dogodkov v Vzhodni Aziji

Rumeni bodo napovedali šah Evropi.

Japonska prodira dalje na Kitaj-
skem. Vojska je že prekoračila kitaj-
ski zid ter ogroža Peking in Tientsin.
Na drugi strani pa intervenira Rusija
v Tokiju zaradi škode, ki jo je po-
vzročila Japonska ruskim državlja-
nom ter da otvori vzhodno mandžur-
sko železnico, ki sedaj ne obratuje
med Rusijo in Mandžurijo. Japonska
tudi ne zaupa veliki antanti in Zedi-
njenim državam.

Še v neprijetnejšem položaju je
needina Kitajska, ki se ne more več
zanašati ne na Društvo narodov, ne

pot k cilju. Na tej poti ne sme biti
nikakršnega obupavanja in nikakr-
šnega utrujenja.

To visoko število kopačev je
družbo bolelo in se jih je hotela iz-
nebiti že v jeseni. Ker pa takrat vsled
kolikor toliko odpora od strani de-
lavstva in pa neugodnih posledic, ki
bi zanj nastale v naši javnosti, ni
mogla tega izvršiti, je izvršila sedaj
z izgovorom, češ, ker nismo dobili
toliko naročil kakor smo želeli, smo
primorani redukcije izvesti.

Te redukcije torej niso ničesar
drugega, kakor ogromno znižanje ob-
stoječih plač delavstva. Da bi v jav-
nosti in med rudarji to ne napravilo
preveč razburjenja, je na zunaj izvr-
šila to redukcijo, a znotraj je pa na-
povedala s 1. majem 10 odst. znižanje
akordnih postavk in 10 odst. znižanje
doklad na temeljne plače, kdor jih
ima. Temeljno plačo, 38 dinarjev na
kopača, je sicer pustila, ker sama ve,
da jih bo prav malo, ki bodo na go-
spodski dnini te kategorije ostali, vsi
drugi pa bodo pri težkem akordnem
delu dosegli komaj to višino.

Sedaj pa ugotovimo krivico, ki se
je s tem zgodila kopačem. Že kot
mladenič se je moral več let kot vo-
zač v rovi mučiti z nizko mezdo; še-
le čez nekaj let se je dokopal do ka-
tegorije učnega kopača. Plača se mu
je tu nekoliko zboljšala, a zato se je
pa moral na odkopu še toliko več
mučiti. Ko je tudi to dobo prestal in
postal kopač, je šele čez nekaj let
postal predelavec na odkopu. Tu je
bil sedaj odgovoren za vse, kar je
družba od njega zahtevala in rudar-
ska oblast po obstoječih rudarsko-
policijskih predpisih. Končno se je še
oženil, si nakopal družino na vrat in
s tem je postal pravi suženj svojega
poklica.

In tega rudarja-kopača, ker si ga
družba direktno degradirala ne upa,
da bi ga vrgla nazaj v vozaško kate-
gorijo, ga meče sedaj z družino na
cesto. Človeka, ki ji je 10 do 40 let
garal in garal, izgubil pri tem svoje
zdravje in si uničil vse življenje, tega
rudarja se radi razlike 7 dinarjev na
siht v dobro družbe prepušča poginu
od lakote z družino vred. Ali ni to ne
samo nesocialen, temveč tudi kultu-
ren škandal najgrše vrste? Ali bo pu-
stila naša javnost in merodajni krogi,
da se ta zločin nad temi žrtvami iz-
vrši?

Ne! mora biti odgovor vseh. Za-
kaj življenje rudarjev in njihovih dru-
žin nam mora biti mnogo, mnogo več,
kakor pa profitarški interesi inozem-
skega ali domačega kapitala!

Sklepi avstrijske so- cialne demokracije.

Ker je malo upanja, da bi se homati-
je rešile na miren način, poziva socialna
demokracija svoje člane na priprav-
ljenost.

Državna konferenca avstrijske so-
cialne demokracije na Dunaju je o Ve-
liki noči razpravljala o političnem po-
ložaju ter soglasno sprejela politično
resolucijo.

Resolucija povdarja, da se stranka
bori za obnovev izvajanja republi-
kanske ustave in demokratičnih svo-
boščin. Ta boj je neločljivo spojen z
bojem, da se Avstrijo proglasi za nev-
tralno državo ter za zagotovitev miru
v deželi. Zaupniki delavstva iz vseh
zveznih dežel naglašajo, da je nasto-
pilo vzemirjenje delavstva v vseh
zveznih deželah, zaradi preureditve
(znižanja!) podpor za nezaposlene in
one v bedi, kakor tudi znižanje plač
in pokojnin železničarjem.

Resolucija pravi, da je vlada, ko je
izločila parlament, izjavila, da uvede
razgovore s strankami glede obno-
vitve parlamenta. Socialni demokrati
so izjavili, da so pripravljeni se raz-
govarjati. Obljubljenih razgovorov pa
ni bilo. Razpuščen je bil med tem
»Schutzbund«, rediteljske korporacije
itd. Malo je torej upanja, da bi se
ustavni spor rešil na miren demokra-
tičen način. Geslo trenutka se zato
glasi: Pripravljenost, dokler ni mirna
rešitev zagotovljena.

Resolucija poziva strankine orga-
nizacije k intenzivnemu organiziranju
in pripravi velikih manifestacij za pr-
vi maj.

Končne nagovore so imeli Fric
Adler, vpokojeni general Körner ter
dunajski župan Karl Seitz, ki je zlasti
povdaril, da mora Avstrija postati
nevtralna dežela, če hoče obveljati
kot kulturna postojanka na vzhodu
Evrope.

Demokracija se mora sama braniti.

Energične mere proti fašizmu na
Čehoslovaškem.

Na Čehoslovaškem tudi rovarijo
razni elementi proti demokraciji. Vla-
da namerava zaradi tega napraviti
sklepe, po katerih bo že naprej one-
močila razkrajalni proces. Iz vlad-
nih krogov poročajo, da bo ta samo-
obramba šla v tej smeri, da se z za-
konom določijo za škodljive vse one
institucije in dejanja, ki so naperjene
proti republikansko - demokratičnim
ustanovam. To je predpogoj za stabi-
lizacijo notranjih razmer in z ozirom
na ugled v inozemstvu. — Vsaj smi-
selno je stališče vlade pomembno, ki
ga še nismo nikjer opazali.

Moskovski proces končan.

Angleška vlada odgovorila z bojkotom
ruskega blaga.

Senzacionalni proces proti angle-
škim inženjerjem je bil te dni končan.
Od angleških inženjerjev je priznal
krivdo samo inženjer Macdonald, ru-
ski inženjerji so pa svojo krivdo pri-
znali.

Obsojeni so:

Obtoženi Gregory, inž. Mong-
hous, Nordwall in Kušni so obsojeni,
da morajo v teku treh dni zapustiti
ozemlje Sovjetske Rusije in se v dobi
šestih let ne smejo vrniti v Rusijo.

Nadaljnji obtoženci so obsojeni:
inž. Thornton na tri leta, Macdonald

na 2 leti, Kusev, Lobanov in Suhorški na 10 let, Zorin, Kotljarevski in Sokolov na 8 let, Krašnjnikov na 5 let, Olejnik na 3 leta, Lebedev na 2 leti in Kutuzova na poldrugeto leto ječe, dočim je bil obtoženi Siewer oproščen.

Anglija je zaradi tega procesa zagrozila Rusiji z bojkotom ruskega blaga. Verjetno je, da se bo še nadalje pogajala ter da bodo njeni inženjerji končno samo izgnani iz Rusije.

Prepoved uvoza ruskega blaga v Anglijo.

Po objavi sodb v moskovskem procesu se je sestal v Londonu kronski svet, ki je kot represalijo proti Sovjetski Rusiji sklenil prepoved uvoza ruskega blaga v Anglijo. Ta sklep bo stopil v veljavo sedem dni po objavi.

Kongres francoskih socialistov.

Za programatično politiko.

V Avignonu na Francoskem so imeli francoski socialisti konferenco, na kateri so razpravljali o taktiki frakcije v parlamentu. V proračunski razpravi je namreč del frakcije glasoval za proračun, v katerem so tudi vojni krediti, proti čemur sta se odločno izrekla Blum in Faure, dočim je Renaudel zagovarjal to politiko, češ, da je treba podpirati levičarsko vladno, da ne pridejo na površje desničarski nacionalisti, ki predvsem predstavljajo francoski klerikalizem. V razpravljanju je šlo tudi za to, ali naj stranka eventualno sodeluje v vladi ali ne.

Kakor vemo, je Blum zaradi glasovanja v parlamentu odločil predsedstvo frakcije. Večina frakcije je za podpiranje vlade, večina stranke pa, kakor je pokazal kongres, je proti sodelovanju z meščansko vladno. Renaudel je izjavil, da želi frakcija svobodne roke v parlamentu in da odgovarja za svoje delovanje kongresu. Konferenca s tem ni bila zadovoljna in ko je neki govornik rekel, da je bolje, da opozicionalci izstopijo iz stranke, so odločno protestirali ter izjavljali, da so to samo taktična vprašanja.

Konferenca je zahtevala, da se vprašanje načelno reši. V razpravi so govorili zlasti Pavel Faure, Vincenc Auriol in Leon Blum ter povdarjali, da je tudi v parlamentarni frakciji potrebna enotnost, programatičnost in disciplina. V parlamentu mora frakcija voditi svojo socialistično politiko in ne sme biti nikdar razsodnik v politiki med meščanskimi strankami v škodo strankega programa ter rešiteljica levih vlad. Levičarske vlade naj sprejmejo naše zastave, če reflektirajo na naše sodelovanje.

Jako vznemirjeno debato je pomiril Blum.

Predlagano Faure-Blumovo resolucijo je redigirala posebna komisija kongresa in je bila potem sprejeta z 2807 glasovi, dočim je bilo za Renaudela oddanih 925 glasov.

Resolucija poziva parlamentarno frakcijo, da v bodoče ne glasuje za proračune meščanskih vlad, ki vsebujejo vojne in kolonialne kredite in tajne fondе. Ne zahteva se sistematske opozicije, ne sistematske podpore, zahteva pa se, da poslanci vedno poudarjajo programatične zahteve s

političnim pritiskom. Oportunizem zaradi vladne krize same pa glasovanja ne opravičuje.

Resolucija ne izreka posebne graje poslancem, pač pa apelira na frakcijo, da je enotna ter da v bodoče ostane načelna.

Spričo aktualne politične situacije se bo vršila o binkošnih še ena konferenca.

Stališče francoskih socialistov je povsem razumljivo. Francija ima trdno demokratično obeležje in z demokracijo računajo tudi socialisti.

Doma in po svetu.

Šušmarstvo in delodajalci. Mnogo so že govorili in sklepali na raznih mojstrskih sestankih ter pošiljali razne resolucije na merodajna mesta, da bi se odpravilo šušmarstvo. Vse to pa ni rodilo uspeha. Uverjeni smo, da šušmarstvo, ki se je razpaslo, ne bo tako lahko zatreti, ker začeti bi bilo treba najprej pri onih, ki ga povzročajo. Zakaj se ne izjavi zakoniti osemurnik? Zakaj se dela še danes po delavnicah do 15 ur na dan, obenem pa meče ljudi na cesto? Zakaj se ne plačuje ljudi, ki delajo, tako, da bi mogli živeti človeka dostojno življenje? Zakaj se ne odpravi tisti nesrečni a konto? Zakaj se ne upošteva zakoniti plačilni dan? Zaposli naj se vse bojkotirane osebe, ki ne morejo dobiti dela! Saj so ti tudi ljudje, ki potrebujejo vsakdanji kruh in navadno še več, ker delavska rodbina šteje v pretežni meri več članov, kakor rodbina intelektualcev. Ali mislite, da je to lepo, imeti delovno mizo v kuhinji ali sobi (največkrat je vse skupaj), kjer mora vsa rodbina požirati delavniški prah podnevi in ponoči? Kakšni morejo biti člani takšne proletarske rodbine z ozirom na zdravje? Gabi se nam brezvestno preganjanja teh živih mrličev, ki so tako slabi, da se niti braniti ne upajo. Zanje ne velja zakon pri delodajalcih, kakor smo že omenili, gospodje mojstri pa zahtevajo, da se siromake, ki si zaslužijo kakšno paro, kaznuje. Zakaj ne velja zakon za vse enako? Ali ni ta država njih domovina? Ali niso tudi oni nje sinovi? Ali ne plačujejo davkov in izvršujejo državne obveze? Ali niso enakopravni državljani? Dvignite glave, vi sužnji, in povejte jim, da smo tudi mi sinovi te domovine in da smo mi več kot naši nasprotniki, ker brez naših rok bi ne bilo ne stroja in ne palače. Zato pa zahtevamo, da se takoj uvede povsod po vseh delavnicah osemurnik, da se upošteva redni plačilni dan, da se zvišajo plače in da se zaposli bojkotirane delavce. Krivi nastajajoče anarhije v obrti so delodajalci, ki mečejo delavce na cesto, ostale pa mizerno plačujejo. Kadar se zgodi vse to, bo konec šušmarstva, ker ima delavec dovolj osem ur dela. Prihodnjic bomo podrobneje pojasnili akcijo proti šušmarstvu. Zor.

Kako je odmerjen uslužbenki davek. Da je uslužbenki davek previsoko odmerjen napram drugim stanovom, je dokazal tajnik ljubljanske Delavske zbornice s. F. Uratnik na zadnjem kongresu delavskih zbornic v Beogradu v naslednjem primeru:

Spomladansko blago kupite dobro in po ceni samo v **J. Trpinovem bazarju**

Veleposestvo z 10.000 ha gozdov nosi prirast na lico mesta na 1 ha najmanj 150 Din, skupna vrednost prirasta bi se tedaj cenila na 1,5 milij. Din. Ako temu dohodku odmerimo 2,5 odst. za davke — kakor so pri nas tudi povprečno odmerjeni — bi znašal davek 36.000 Din. Veleposestniku ostane še neobdavčen dohodek v znesku 1.463.000 Din. Tudi ako bi bil ta dohodek obdavčen z 10 odst., znaša to komaj 150.000 Din in bi mu še vedno ostalo neobdavčenega 1.350.000 Din. Delavcu pa ostane dohodek, ki ni obdavčen z 8000 Din letne plače ali 666 Din mesečno. Iz tega se tedaj vidi, da davčni sistem obremenjuje delavstvo in nameščenstvo, t. j. vse šibkejše, ko visoki dohodki ostajajo popolnoma neobdavčeni.

Dve vasi sta pogoreli. Na veliko noč so v Rademovičih v Beli Krajini streljali z možnarji, od česar se je zažgala neka slamnata streha. Požar se je naglo razširil in v kratkem vpepelil pet gospodarstev. Na velikonočni ponedeljek je pa izbruhnil požar v Rogačici, ki je v kratkem zajel deset gospodarstev. Zgorelo je 62 poslopij z živino in pridelki. Škode je nad dva milijona dinarjev, zavarovalnina pa znaša komaj 80.000 dinarjev.

Uvoz časopisov iz Nemčije je Poljska vlada prepovedala. Če bi se danes to pri nas zgodilo, bi sedaj tudi bilo malo komu žal.

V Kočevju je umrl rudniški nadzornik inž. Ivan Persoglio. Služboval je pred vojno v Idriji, po vojni v Hrastniku, od lanskega leta pa v Kočevju.

Italija mogočna prijateljica Avstrije. Avstrijski kancler dr. Dollfuss je bil v Rimu, kjer je imel pogajanja z Vatikanom in Kviralom. Ob povratku na Dunaj je izjavil, da šele sedaj ve, kako je Italija iskrena mogočna prijateljica Avstrije. — Kancler ni povedal, kaj so v Rimu obravnavali: razen konkordata. Govorili so pa gotovo o posojilu, o reviziji mirovnih pogodb, o sodelovanju med Avstrijo in Ogrsko itd. Taki razgovori so pa Italiji všeč, ker sama hoče imeti več dobička od svetovne vojne. Morda so v Italiji obljubili kanclerju celo — Habsburžana?

»Arbeiter Zeitung« in »Kleines Blatt« na Dunaju je avstrijska oblast v torek zaplenila.

Težki spopadi med komunisti in žandarmerijo so se vršili v torek ob priliki neke demonstracije v Weissenbachu na Spodnjem Avstrijskem.

Žid-Kristus. Škof Gföllner v Linzu je v »Linzer Volksblattu« objavil članek, v katerem se v ostrih besedah obrača proti plemenski mržnji nacionalnih socialistov, o katerih trdi, da so hujši kakor boljševiki v Rusiji. Njegovo jezo je izzval lepak, ki so ga za veliko noč izdali hitlerjevci in ki prikazuje Kristusa na vesalnih z napisom: »Živijo Hitler! Žid-Kristus naj pogine!«

Protizidovski pogrom so vprizorili nemški in ukrajinski nacionalisti v Černovicah. Veliko židov je bilo ranjenih. Policija je aretirala 20 nacionalistov.

Posledica hitlerizma na denarnem trgu Nemčije. Zlata in devizna vrednost nemške državne banke je zadnje dni padla za 225,7 milijonov, tako da znaša točasno samo še 529,7 milijonov mark. Kritje nemške marke znaša tedaj samo 10 odstotkov.

Zanimivo. Nemški minister Göring je bil v Rimu. Italijanski minister za zrakoplovstvo Balbo je Žid po pokolenju. V Italiji pa se je Göring smel razgovarjati skoraj izključno s tem ministrom. Kupčija je kupčija, čeprav politična.

V Nemčiji je zopet več političnih internirancev bilo »na begu« ustrešljenih.

Kako so razdelili bavorske deželnozborske mandate? Bavorski deželni zbor ima 103 poslance. V smislu izida zadnjih volitev dobe fašisti 48, bavorska ljudska stranka 27, socialni demokrati 17, črna-bela-rdeča stranka 5, centrum in bavorska ljudska stranka 3, zveza kmetov in srednjih stanov 3.

Na Bavarskem se nahaja preko 6000 političnih nasprotnikov režima v zaporih.

Nemški centrum pred polomom. Pristaši centroma so sicer katoliški možje, vendar ne marajo vsi sodelovati s Hitlerjevim režimom. Del centrumašev je hotel zapustiti centrum zaradi tega in osnovati posebno katoliško stranko. Z ustanovitvijo katoliške stranke pa papež ne soglaša. Ta razkrojevalni pojav pa je kljub temu znamenje, da se prične razkroj centroma.

Japonci prodirajo od velikega kitajskega zidu vedno bolj proti jugu in so njih letala obstreljevala že neposredno bližino Pekinga, iz katerega prebivalstvo v paniki beži. Govori se, da se je oblasti v Pekingu polastila Japoncem prijazna stranka, ki dela z njimi roka v roki za priključitev severno-kitajskih provinc k Mandžuriji. Japonci oblegajo tudi

Mihail Zoščenko — Iv. Vuk:

Humoristično-satirične zgodbe.

6. Past.

Neki moj znanec, mlad človek, ki je poleg drugega tudi pesnik, je bil lansko leto v inozemstvu. Prepotoval je Italijo in Nemčijo, da preštudira buržuazno kulturo. Videl je zelo mnogo zanimivih reči.

»Prevladuje kajpada,« je rekel, »splošna kriza, brezposelnost, neuravnovešenost na vsakem koraku. Produktov in industrijskih proizvodov je zelo mnogo, ali denarja ni, da bi se jih kupilo.«

Poleg drugega je večerjal tudi z neko vojvodinjo. Bil je s svojim znancom v restavraciji. Znanec mu pravi:

»Želiš se morda, tako radi zabave, seznaniti z vojvodinjo. Z resnično vojvodinjo, ki ima pet hiš, nebotičnike, vinograde intakodalje.«

Stopil je k telefonu. In kmalu je prišla neka lepota, tako kakšnih dvajsetih let. Lepo oblečena. Vzgojena. Malomarno se je izražala. Imela je tri robce, čevljičke...

Naročila je dunajski zrezek in rekla:

»Veste, že teden dni nisem jedla mesa.«

Pesnik ji je odgovarjal tako nekako po francoski in ruski:

»Prosim, toliko hiš imate. Kaj govorite? Morda je v tem kakšna vaša trdovratnost?«

»Že pol leta,« reče lepota, »najemniki v teh

hišah ne plačujejo stanarine. Nimajo namreč denarja.«

Ta majhen dogodek sem povedal samo tako. Radi razmaha. To je, takorekoč, uvod. Zgodba sama se pa šele sedaj začne.

Moj znanec pesnik je hvalil poleg drugega namreč tudi strašno evropsko snago in kulturo. »Posebno,« pravi, »v Nemčiji se kljub veliki splošni krizi vidi snaga, snaga, ki preseneča. Ulice ti hudiči univajo z milnico. Stopnjišča ribajo vsako jutro. Mačkam ne dovolijo, da bi se valjale po stopnicah in prarih kakor je to pri nas. Gospe vodijo na sprehod svoje mačke na vrvciah. Vse se sveti od snage. Pa tudi taki postranski kraji, kakor na primer stranišča, tudi ti blešče v nebeski snažnosti. Ustaviti se tam je zelo prijetno in ne žali človeškega dostojanstva.«

Zašel je poleg drugega tudi v tak postranski kraj. Samo tako, za šalo.

Zgodilo se je tako:

»Tukaj,« pravi, »vas naravnost navdahne navdušenost in občudovanje. Čarobna snaga, stene iz blankita, na policah so vijolice. Enostavno, kar oditi ne morete.«

»Kakšna hudičarija,« si mislim, »je to. Naša država je napredna, ali glede snage smo še zelo zaostali. Ali,« mislim sam pri sebi, »ko se vrnem v Moskvo, bom pisal in oznanjal ter stavil Nemčijo za vzgled. Razumljivo, pri nas se mnogi ponajajo hinavsko glede tleh vprašanj. Ti ljudje, veste, nočejo pisati in čitati o takšnih nizkih rečeh. Ali jaz,« si mislim, »bom premagal to vzdržnost. Ko se vrnem, bom napisal pesem: »Ne snaga in nered.« In to tembolj, ker je pri

nas sedaj akcija za snago.«

In tako je naš pesnik sedel za zaprtimi vrati, mislil, užival v vonju vijolic in sanjal, kakšno pesem bo spesnil. Na misel mu prihajajo verzi in slike. Tako približno:

»Tudi tu vijolice cvetó,
po nesnagi ni nikjer sledú!
Kaj je mar pri nas razsajal Atila,
da je vsepovsod tako grdó?«

In nato je tiho zapel zadnji nemški foxtrot »Auf Wiedersehen, Madam!« Prijel je za vrata, da bi stopil na ulico. Hoče jih odpreti, ali vrata se ne odpro. Udaril je nekočkrat po ključavnici. Ne odpro se. Pritisne z ramami — ne gre. Vrata se ne odpro. V prvem trenutku, razumljivo, je nalahko vztrepetal. »Glej,« je pomislil, »ujel sem se v past.«

Naenkrat se je udaril po čelu.

»Jaz, bedak,« je pomislil sam pri sebi, »sem pozabil, kje sem. V kapitalistični državi. Tu treba za vsak korak plačati pfenige. Morda,« je pomislil, »bo treba spustiti pfenig in vrata se bodo odprla. To je mehanika. Hudiči! Vampirji! Kožo vam slečemo. Hvala bogu,« si misli, »imam v žepu nekaj drobiža. Hudirja bi doživel, če bi ne imel tega drobiža!«

Vzel je denar iz žepa. »Odkupim se,« si misli, »od teh kapitalističnih škuk. Vtaknem jim v goltanec en pfenig ali dva. Ali,« gleda: kam naj vtakne denar. Ni nikjer nobene odprtine, ali nobene številke. Nekaj je sicer tam napisano, ali kako naj čita. Kam naj vrže denar, ni napisano.

(Dalje prihodnjic.)

Tientim. Kitajske čete se v neredu umikajo. Čangkajšek ne uživa s svojo vlado v Nankingu nobene avtoritete več. Japonci so začeli utrjevati pomorsko pristanišče Port Artur, Rusi pa Vladivostok, ker smatrajo spopad z Japonci za neizbežen. Sovjetski poslanik Karahan je ostro protestiral proti osvojevalni politiki Japonske in proti nasilju, ki ga vrše na rusko-mandžurski železnici nad sovjetskimi uslužbenci.

Oblast daje pravico.

Pesnik Goethe polaga v svojem »Faustu« Mefistofelu na jezik besede: »Če ima kdo oblast, ima pravico.« Bismarck pa je rekel: »Oblast ima prednost pred pravico.« Bismarck je sicer te besede tajil. Toda 27. januarja 1863 je rekel v pruski poslanski zbornici: »Konflikti se rešujejo z oblastjo; kdor ima oblast v rokah, se vrše tudi dogodki v njegovem zmislu.« V vseh učiliščih o državnem pravu tudi čujemo, da je le oblast podlaga pravice. Nemški podjetniški list piše: »Če kdo hoče imeti pravico, mora krepiti oblast, ker oblast podpira in ščiti pravico. Ustava, država brez oblasti je podobna mlinu na veter... Končno vidimo v Nemčiji na krmilu vlado, ki ima oblast in voljo, da se uveljavi, čeprav gre trdo. Zgodovinska zasluga Hitlerjeva in njegovega gibanja je, da je ustvaril to oblast. Brez nje bi nikdar ne bilo mogoče odstraniti rdeče vlade, ki je ovirala vsakršen napredek.

Tako piše list nemške težke industrije in povečuje Hitlerja, češ, da je znal izrabiti svojo oblast. Nemški kapitalizem je bil nekoč ponosen, da je ustanovil pravno državo. Sedaj triumfira pa oblast nemoteno. Delavsko gibanje občuti to oblast. Zakaj pod skupnim pojmom »marksizma« ni končno računati nič drugega kakor delavsko gibanje. Državni kancler Hitler je obljubil, da bo v Nemčiji v desetih letih iztrebil marksizem. Opira se pri tem na oblast, ki, kakor pravi podjetniški list, dela pravico, toda pravico, ki ruši delavcem njih domove, jih roba, požiga njih knjige in spise, prepoveduje njih organizacije in časopise, odvaja njih zaupnike, jih v ječah muči in mori. Gospodje kapitalisti naj se le vesele te oblasti, ki jo Hitler na tak način izvaja in mu pomagajo rjavi podivjanci; dan povračila za tako »pravico« ne more izostati. Roke, ki izvajajo oblast, se v zgodovini menjavajo.

Ljubljana.

Občni zbor ljubljanske »Svobode« se bo vršil v petek, dne 12. maja t. l. ob pol 8. uri zvečer z običajnim dnevnim redom. Ker imajo na občnem zboru glasovalno pravico samo člani s polno plačano članarino, vstevši mesec april, prosimo vse zamudnike, da do konca tega meseca poravnajo članarino v tajništvo »Svobode«.

Maribor.

Akademija delavskih kulturnih društev v Mariboru. Na pobudo »krajnega medstrokovnega odbora (Strokovne komisije) priredijo delavska kulturna društva v soboto, dne 6. maja t. l. ob pol 20. uri v unionski dvorani akademijo. Nastopila bodo naslednja društva: Pevski in tamburaški odsek pekov; Delavsko pevsko društvo »Frohsinn«; Pevski odsek »Svobode«; »Detoljub«; Govorilni zbor »Svobode«; Del. pevsko društvo »Enakost« iz Studenc; Pevski zbor »Grafike«; Godba glasbenega društva žel. del. in uslužbencev; Salonski orkester »Grafike« in Godba del. kolesarskega društva. Vstopnice v predprodaji se dobijo v knjižnici Delavske zbornice, papirnici »Ljudske tiskarne«, upravi našega lista in pri zaupnikih. Opozarjamo vse delavce in nameščence na to delavsko prireditev in jih vabimo, da si pravočasno nabavijo vstopnice.

Zanimivo predavanje. Minulo sredo se je vršilo v dvorani Delavske zbornice predavanje »Svobode«, ki

Svet po dvajsetih letih.

Dejanje in nehanje predvojne dobe se vedno bolj in bolj oddaljuje od nas in vedno težje se nam je spominjati na one »zlate« čase. Dandanes zagovarjajo in se bore v gospodarstvu za teorije, ki so bile premagane že pred 100 in več leti s propadom merkantilizma in sličnih zgodnjekapitalističnih gospodarskih metod. K osveženju spomina ter da omogočimo majhno primerjo, prinašamo spodnjo primerjavo, ki so jo priobčila gospodarska poročila švicarskega bančnega društva (Wirtschaftsbericht des Schweizerischen Bankvereines):

Pred vojno:

Zlata valuta.
Svoboden promet z devizami.
Zmerne carine, predvsem fiskalnega značaja in izvora.
Prost uvoz.
Zakon o ponudbi in povpraševanju ureja cene iz proizvodnje.
Nizka obrestna mera in ozka zveza med denarnimi stopnjami na določeno dobo (termin).
Državne finance v splošnem zdrave.
Sorazmerno zmerne javne in zasebne zadolžitve. Posojila se sklepajo praviloma samo v produktivne svrhe.
Zmerna fiskalna (davčna) obremenitev. Praviloma dobra razdelitev davkov v posredne in neposredne in primerno sorazmerje med obema vrstama davkov.
Enostaven življenjski način oz. gospodinjstvo, ki pa je vendar omogočalo vsaki skupini vsaj življenje.
Pogodbena zvestoba.

Dandanes:

Valuta zlatih deviz ali pa valutni razkroj. Vse mogoče omejitve plačilnega prometa s tujino.
Prekomerne obrambne carine.
Kontingentacija uvoza.
Zavarovane in vezane cene omogočajo in pospešujejo nezdrave razmere v produkciji (proizvodnji).
Popolnoma različen razvoj obrestne mere pri pokazu ali terminu; pri posojilih vladajo pogoji, ki bi bili pred vojno veljali kot oderuški.
Državne finance skoro povsod v neredu.
Prekomerna javna in zasebna prezadolžitve, in posojila so uporabljena zelo često za povsem nesporno neproduktivne namene in svrhe.
Prekomerna fiskalna (davčna) obremenitev v vseh državah.
Drago gospodarjenje zaradi etatizma in protekcionizma.
Pogosti prelomi pogodb.
Po teh preteklih dvajsetih letih so se gospodarske in politične razmere bistveno spremenile. Ta vtis nam nesporno nudi gornja primerjava. Na žalost v tej primerjavi ni mogoče ugotoviti nikakšnega obrata na boljše, nego v marsičem, če ne povsod na slabše. Kapitalizem je zajela kriza, iz katere se skuša izvleči in izmazati z obupnimi sredstvi, ki jih večinoma vidimo zgoraj. Ali pri vsem tem pa plačujejo nižji, nepremožni delovni sloji v vseh državah ceho in poslabšanje njih življenjskega položaja menda tudi nima mej. (Cv. K.)

Delavci! Nameščenci!

Krajevni medstrokovni odbor (Strokovna komisija) v Mariboru sklicuje za petek, dne 28. aprila 1933 ob pol 19. (pol 7.) uri zvečer v verandri pivovarne »Union«

Javno delavsko zborovanje

z dnevnim redom:

„Položaj in nujne zahteve delavstva“.

Na zborovanju bodo poročali s. dr. Živko Topalović, s. Bogdan Krekič iz Beograda, s. Pfeifer iz Zagreba, s. Čobal iz Zagorja in še nekateri drugi delegati delavskih zbornic iz cele države.

Pridite polnoštevilno!

Krajevni medstrokovni odbor.

je bilo še dokaj dobro obiskano in je v vsakem oziru lepo uspelo. Predavatelj učitelj g. Osterc je v praktično zasnovanem govoru predložil delavskim staršem pomen pravilne vzgoje otrok in njen vpliv na poznejši razvoj mladine. Predavatelj je žel za svoja izvajanja obilo zasluženega priznanja. Želimo si še več predavanj o tej snovi. Delavskim staršem pa priporočamo, da posvetijo takim predavanjem čim večjo pažnjo.

Mestna občina obsojena radi motenja posesti. V tožbi radi motenja posesti vsled prekinjenja električnega toka, o kateri smo zadnjič poročali, se je vršila ta teden razprava pred sreskim sodiščem, ki je že prej izdalo začasno odredbo, da mora mestna občina odklopljeni tok takoj zopet vzpostaviti. Občina je namreč po svojem električnem podjetniku nekemu najemniku odklopila napeljava, ker ji je ostal prednik najemnika dolžan in ta tega računa ni hotel plačati. Po končani razpravi je sodišče mestno občino obsodilo radi motenja posesti in na postavitev v prejšnji stan. Istočasno je bil tožen v tem slučaju radi motenja posesti tudi osebno ravnatelj električnega podjetja mestne občine. Proti njemu pa je sodišče zavrnilo tožbeni zahtevek, češ, da je vršil posle le imenom občine.

Odpuščen železničarja Lekš in Čanžek sta te dni vložila tožbo pri rednem sodišču za izplačilo penzije. Kakor znano, sta bila omenjena železničarja leta 1930 odpuščen iz službe državne železnice; ker sta pa bila pred sodiščem oproščena vsake kazni, sta zaprosila za odmero pokojnine. Železniška uprava je prošnjo zavrnila z motivacijo, da so bili Čanžek in tovariši svoječasno kazensko odpuščeni. Istočasno pa je bil sprejet nazaj v službo ravno takrat odpuščen delavec P., ki je bil isto-

tako pred sodiščem oproščen vsake krivde in kazni.

Mariborsko gledališče. V soboto, dne 22. aprila, ob 20. uri »Grafica Marica«, gostuje g. Marica Lubejeva. Znižane cene.

Razglasitev obvezniškega razporeda za Maribor se bo vršila tudi letos na travniku vojaškega vežbališča na Teznu ob vsakem vremenu na dan 23. aprila 1933 z začetkom ob 7. uri zjutraj ter traja nepretrgoma do 6. ure zvečer. Razglasitev obvezniškega razporeda se morajo udeležiti vsi voj. obvezniki, roj. l. 1883 do vključno 1911, ki so vojaško pristojni v mesto Maribor, pa bivajo v mestu ali njegovi neposredni bližini, to je v: Kamnici, Krčevini Košakih, St. Petru, Teznu, Radvanju in v Studencih.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Slov. Bistrica.

Delavski socijalni tečaj. Na pobudo tukajšnje podružnice Saveza Metalških Radnika Jugoslavije se bo vršil v nedeljo, dne 23. t. m., v hotelu »Beograd« delavski socijalni tečaj. Predavali bodo »o delavski zakonodaji« naslednji govorniki iz Maribora: dr. A. Reisman, dr. Gojmir Jelenc in s. Viktor Eržen. Socijalni tečaj se začne ob 8. uri zjutraj. Delavci in delavke, obvestite o tem svoje znanke, zlasti sodružice, in pridite polnoštevilno.

Ptuj.

Doli z draginjo! Kot izvemo, so vendar začele padati cene moki po Vojvodini. Zaenkrat se pri nas še malo pozna, a upamo, da bo znala oblast doseči, da pride naše obubožno ljudstvo kmalu do cenejšega kruha. Gostilničarji, mesarji in peki delajo »z izgubo«, vendar pa le ne nehajo z obratovanjem. Se poznamo...

Izlet mladinskega odseka pretekli pondeljek je kljub ne dovolj toplemu vremenu lepo uspel. Ob izlivu Dravinje v Dravo so taborili naši mali in veliki, 36 po številu. Vozili so se v čolnu, gugali, igrali, kuhali, jedli in pili čaj. Zato naj prihodnjič noben ne manjka na tretjem izletu, ki se bo vršil dne 7. maja na Vurberk, na kar že danes opozarjamo.

Mesto ljubezni je dobil nož v srce. Gostilničarja Emeršiča v Turniščah je njegova ljubica Vreševa osmrtila z nožem, pa baje ne »namenoma«, ampak v »silobranu«. Preiskava bo dognala vzrok tako krvavemu zaključku ljubezenskega razmerja.

Smrtna kosa. V bolnici je umrl obč. delavec Adolf Auer, star 48 let. Posnemajte! S. Gabriel Franc iz Ptujja je daroval za tiskovni sklad Din 10.— Iskrena hvala.

Zahvala. Podpisani se najlepše zahvaljujem vsem Svobodašem, ki so spremlili mojega očeta na zadnji poti. Iskreno se zahvaljujem sodrugom pevcom, ki so mu zapeli v slovo. Vsem pa za izraze toplega sočutja prisrčna hvala! Na Bregu, 13. aprila 1933. — Ivo Spolenak.

**Pranje
brez truda!**

Da, ljuba gospodinja če imate

v pralnici Persil in Henko

potem nimate s pranjem

nobenih skrbi. Brez truda

izvršite pranje in veseliti se

boste najboljših uspehov

Pazite vedno na navodilo

uporabi, ki je na zavitkih

Persil in Henko
olajšata pranje!

Povzročili so poplavo z atentatom. 30 članov neke oborožene bande je v torek ponoči na dveh mestih z dinamitom razstrelilo velik nasip reke Mississipija pri Hude Bridgeu. Vode veletoka so se razlile po vsej okolici.

Naročniki pozor!

V eni izmed zadnjih števil našega lista smo sporočili našim cenj. naročnikom, da bomo prisiljeni vsled gospodarskega položaja, odselej strogo izterjovati naročnino. — Številni zavedni naročniki so se odzvali našemu apelu in so poravnali naročnino. Nekateri pa še vedno niso storili svoje proletarske dolžnosti. Zlasti se to tiče tudi novih naročnikov, ki so doslej dobivali naš list na ogled, pa prve številke niso zavrnil. — Tem potom ponovno opominjamo vse one, ki se jih to tiče, da storijo svojo dolžnost! — Sodrugi, »Delavska Politika« je namenjena Vam, toda zavedati se morate, da bo naš skupni list izhajal le toliko časa, dokler ga boste vzdrževali. Zato ne bodite grobokopi svojega najboljšega prijatelja.

Tržič.

SK Svoboda : SK Avstrija. V nedeljo, dne 16. t. m., je igrala SK Svoboda Tržič proti SK Avstriji iz Celovca z rezultatom 5 : 1 za Svobodo. Igra je bila zelo napeta in zanimiva, tako, da je tudi publika prišla na svoj račun. Sodnik je vsestransko s popolnim zadovoljstvom vršil svojo težko nalogo. V pondeljek, dne 17. aprila, je igrala SK Avstrija proti SK Tržiču 12 : 1 za Avstrijo. Igra ni bila zanimiva, ker tudi sodnik ni obvladal položaja, ter ga tudi z vsem trudom ni mogel izpremeniti. Edino vratar je rešil, kar se je rešiti dalo, drugače bi bil poraz še večji.

Lesce.

Predavanje »Svobode« v Lescah. V nedeljo, dne 9. t. m., se je vršilo pri leščanskem »Svobodi«, ki je začela pred nekaj meseci z novim, lepim kulturnim delom, drugo skioptično predavanje v letošnji sezoni. O »Veliki francoski revoluciji« je predaval s. Cvetko Kristan z Jesenic. Dasi je bila to nedelja, in je bilo mnogo navzočih, ki so prišli takoj po igri v šoli tudi še na predavanje, obisk ni bil slab in so bili društveni lokali pri Katrineku polni. Navzoči so zelo pazljivo sledili predavanju, ki sta ga spremljali 102 kolorirani sliki. Predavanja se bodo še nadaljevala in morda bo prihodnje že v nedeljo, dne 30. t. m. Delo leščanske »Svobode« je vse hvale vredno.

Slov. Javornik.

Prireditve javniške »Svobode«. Kakor smo že večkrat poročali, je javniška »Svoboda«, odkar ima svoje lokale, veliko bolj delavna, kakor je bila in mogla biti poprej, zlasti kar se tiče prireditve. Tako je imela v nedeljo, dne 26. marca 1933 ponovitev igre »Poslednji mož«, v nedeljo, dne 2. t. m. pa pevski koncert na Javorniku pri Konjicu. Obe prireditvi sta, kar se tiče izvajanja, prav lepo uspeli, ne tako pa po udeležbi. Udeležba je bila obkraj nezasedeno majhna, tako da se človek vprašuje: zakaj in kako? Kaj javniški Svobodaši in delavci

ne znajo ceniti svojih lastnih ljudi, vsega truda in naporov, preden spravijo kakšno igro ali pa koncert s 14. točkami na oder in pred občinstvo? Zakaj ni zanimanja in obiska? Javorniške Svobodaše in delavstvo sploh vabimo, da se prihodnji polnoštevno udeležijo prireditve lastnih društev, da s tem pokažejo polno razumevanje za kulturne težnje delavstva. Pa tudi sodrugi z Jesenic naj si ogledajo delo na Javorniku in če ne drugega, naj vrnejo zanimanje Javorničanov za Jesenice. Torej, sodrugi, vkup in na svilenje! Družnost!

Guštanj.

Izid naknadnih volitev delavskih obratnih zaupnikov v jeklarni. V mesecu januarju so se izvršile volitve delavskih in nametenskih obratnih zaupnikov in sicer po skrajšanem postopku. Sicer se je od strani nacionalnih predložila kandidatna lista brez potrebnih podpisov ali pa društvenega pečata, ki jo je volilni odbor kot neveljavno zavrnil. Izvoljeni so bili kandidati na listi Saveza Metalških Radnika Jugoslavije. Proti zavrnitvi liste so se nacionalisti pritožili pri banski upravi v Ljubljani, ki je prve volitve razveljavila ter so se dne 9. aprila 1933 ponovno vršile volitve. Postavljeni sta bili dve listi: prva Saveza Metalških Radnika Jugoslavije in druga s strani »Nacionalne organizacije«. Od 242 v volilnem imeniku zabeleženih volilcev je dobila prva lista 105 in druga lista 91 glasov, to je: lista SMRJ 3 mandate in »nacionalna« 2 mandata. Udeležba volitev je bila precejšnja, glasovalo je od 242 volilcev 200. To je znak, da je bila agitacija precej živahna in sicer na obeh straneh. Na eni strani se je vodila agitacija po načelih razredno zavedne solidarnosti in se volilci, ki so se tega zavedali, niso pustili voditi od demagoških fraz in so se poživljali na obljubovane »iberce« in velikonočne »šunke«. — Delavci jeklarne, zavedajte se tega, da vas nobena demagogija ne bo rešila bede, ki jo prenašate in to precej po lastni krivdi, ker niste našli poti v razredno strokovno organizacijo, da bi se složno in solidarno borili za svoje pravice. Seveda se v razredni organizaciji ne delijo »iberce« in »šunke«, pač pa se utrjuje delavstvo v razredni zavednosti in solidarnosti, to je pot boja za pravico, za zboljšanje položaja in osvobodjenje iz oklepov meznega suženstva. Zavedno delavstvo ne potrebuje platnenih oklepov, ki bi se izpremenili v jeklene in ga objeli, da bi se ne moglo ganiti. — Ostanite zvesti vaši svobodni strokovni organizaciji, vaši ideji, ker tudi delavec mora biti značajan in se ne sme pustiti prodati nikoli za nobeno ceno, najmanj pa za kakšen »iberce« ali »šunko«!

Lehen na Pohorju.

Zahvala. Od žalosti in bridkosti prežeti starši, bratje in sestre, se zahvaljujemo vsem, kateri ste na poti k večnemu počitku spremljali našega nad vse ljubljene sina in brata Miheca. Dalje se zahvaljujemo Ribniški godbi, ki je svirala žalostinke in izkazala poslednjo čast pokojniku. Najlepša hvala tudi vsem, ki so spregovorili ob odprtem grobu, za njih lepe in tolažilne besede. Iskreno se zahvaljujemo tudi predsedniku podružnice Splošne delavske zveze Jugoslavije, g. Aleksandru Pecu, kakor tudi vsem članom za njih prispevke. Srčna hvala sestricem za krasni venec. Zahvaljujemo se tudi sosedom za vse darove!

Ivan in Marija Medved.

Vse, kar rabite za pisane, kupujte v trgovini Ljudske tiskarne d. d., Slomškov trg 6

Poceni dobite

Iep damski klobuk

pri modistinji

M. Jahn, Maribor, Stolna ul. 2

Velika izbira klobukov!

Immobilizacija zlata.

Od 1913 do konca 1931 se je dvignila zaloga zlata od 24.7 milijard frankov na 56.2 milijardi frankov, to je, za 127 odstotkov.

Današnji glavni posestniki zlata so Zedinjene države v Ameriki, Francija, Švica, Nizozemska in Belgija. Te države so imele naslednje količine svetovne zaloge zlata:

Leta 1913 44 odstotkov; konec 1918 51 odst.; sredi 1929 (pred ameriškim borz. polomom) 58 odst.; leta 1931 (ob uveljavljanju Hooverjevega moratorija) 65½ odst.; konec 1931 71 odstotkov.

Ob takem stanju in razdelitvi zlata se ni treba čuditi, da je moralo 45 držav opustiti zlato valuto. Zlato je potemtakem prenehalo biti pomoček za meddržavno izenačevanje plačilnih bilanc.

Zgodovina in samozavest sta najboljši učiteljici.

Že v šoli so nam pravili, da se zgodovino učimo samo zato, da se iz nje učimo spoznavati razvoj in njega zakone, da se učimo logično misliti in da potem tudi logično delamo. Zgodovinarji, še bolj pa »pedagogi« so zgodovino pokvarili. Dogodke in pogostoma celo vzroke zanje vpisujejo navadno s stališča svojega meščanskokapitalističnega naziranja, še poprej z avtokratičnega in fevdalnega stališča, tako da je iz zgodovine, ki so nam jo v šolah predavali le težko izluščiti bistveni razvoj. Šele novejša raziskavanja čim objektivnejših zgodovinarjev zlasti koncem prejšnjega in početkom tega stoletja, prinašajo nekaj več vpogleda v logiki zgodovinskih razvojev.

Zgodovinarji prejšnjih dob so bili najeti, da so poveličevali roparske pohode Grkov, Perzijcev, Rimljanov, Napoleona itd. Poveličevali so velike čine »junakov«. In to zgodovino so nam nudili v šolah.

Mi gledamo na zgodovino z drugačnega stališča. Za nas je mero-dajno stališče vseobčega človeštva. Kako so nastale razlike v človeški družbi in zakaj.

Kateri razlogi so bili pravi povodi zgodovinsko važnih dogodkov. Ali morda niso bili povsod socialni vzroki, plasti, ki se je borila za socialne pravice in plasti prebivalstva, ki se je borila proti socializaciji človeških pravic. Takih dob smo imeli v zadnjih stoletjih že več. In današnja doba je prav posebno izrazita. Vsa kriza, gospodarska in politična, v bistvu ni nič drugega kakor socialna borba med plastjo, ki noče priznati socializacije človeških pravic, to je, podružabljenja človečanskih pravic in plastjo, ki živi še danes kljub visoki kulturi še vedno v prepričanju,

da je naravni zakon, po katerem morata biti na svetu gospod in suženj.

Borba se je pričela kmalu po vojni. Prva faza je bila koncentracija kapitala, druga gospodarska kriza in tretja faza pa je nasilna osvojitve politične moči.

Nahajamo se že takole v sredi, vsaj v Evropi, te faze, ki pa seveda še ni na vrhuncu. Ni še konec ofenzive.

Kakor pa vemo iz zgodovine, so vse take razvojne epizode že v prejšnjih dobah končale vedno s polomom. Na nižji kulturni stopnji z manjšimi posledicami, na višji kulturni stopnji pa pogostoma z velikim skokom v razvoju. Danes je človeštvo vsekakor v splošnem na precej visoki stopnji. Duh modernih socialnih naziranj preveva vse sloje, zlasti pa organizirano delavstvo. In ta duh napredka, ta duh človečanstva živi in se razvija tudi v dobi najhujše reakcije. Čimbolj reakcija zatira duha, tembolj sili na dan, si išče pota, se konsolidira in v krajšem ali daljšem presledku zavojuje javno mnenje. Ni to naziranje naša kaprica ali fraza, zakaj, čitaj zgodovino, pa se prepričajš sam, da je še vsaka reakcija v zgodovini podlegla duhu iste dobe.

Zato smatramo, da je trda reakcija nevarna stvar za one, ki jo izvajajo.

Skoro v vsej srednji Evropi se hoče delavstvu vzeti dosedanje politične in seveda tudi socialne pravice. V tej težki dobi se mora delavstvo zavedati zgodovinske logike. Socialne pravice, politične pravice je mogoče vzeti, mogoče je zatirati delavsko gibanje, ni pa mogoče več zatreti socialnega čutenja, ker je globoko utemeljeno v gospodarskem razvoju. Nič več ni mogoče zatreti za vedno zmisla za organizacijo tega duha, ker je človeštvo eno, ena družba. Delavstvo se mora danes samo pripravljati in organizirati, ker ga razvoj pokliče sam, da bo izvajalo duha socialne pravičnosti.

Za vse ljudi, za vse človeštvo!

„Priatelj Prirode“.

»Priatelj Prirode« Maribor. V ponedeljek, dne 24. t. m., se vrši ob 20. (8.) uri v društvenem lokalu, Frankopanova cesta 1, običajni članski sestanek. Na programu so poročila o izletih, godba in humoristična predavanja.

Nadalje sporočamo, da se radi slabega vremena, pomanjkanja prenočišč kakor tudi slabe železniške zveze nameravani izlet v Rogaško Slatino sedaj ne bo vršil, pač pa pozneje. — Družnost!

Sodnik Taylor v Bostonu, ki je leta 1927 obsodil Sacoa in Vanzettija na smrt, leži sedaj sam na smrtni postelji. Zadel ga je možganska kap.

za
vsako
priliko
TIVAR
OBLEKE

Pristopajte k zadrugi

„Delavski dom“

r. z. z. o. z. v Mariboru

Pristopnina znaša 5 Din, delež 125 Din. Vsak delavec, delavka naj smatra za svojo dolžnost da bo član te delavske zadruge.

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici
v Mariboru, Slomškov trg štev. 6.

Vloge obrestujemo po 5½%
proti trimesečni odpovedi.